

سخنرانی در دیدار با اقشار مختلف مردم (روز یازدهم ماه مبارک رمضان) - 18 / فروردین / 1369

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاه والسلام علي سيدنا و نبينا ابي القاسم محمد و علي اله الاطيبين الاطهرين المنتجبين
سيما بقيه الله في الارضين

اول و دوم از مبطلات روزه، خوردن و آشامیدن است؛ اگر عمدا انجام بگیرد. حالا اگر آب دهان جمع بشود، آیا فرو دادن آن اشکالی دارد و آشامیدن یا خوردن - که مبطل روزه است - محسوب می‌شود؟ جواب این است که نه؛ ولو آب دهان، به خاطر یادآوری غذا در دهان جمع شده باشد. اگر اخلاط سینه یا غیر سینه، داخل آن محوطه‌یی که به آن دهان گفته می‌شود، وارد گردد، فرو دادن آن اشکال دارد و مبطل روزه است. اگر خرده‌ها و ذره‌های غذا، در لابلاي دندان مانده باشد، بعد اینها روی زبان شما بیاید و عمدا فرو بدهید، مبطل روزه است و در حکم خوردن می‌باشد. حتی اگر کسی مثل خیاط که نخ خیاطی را داخل دهان کرده و آن را با آب دهان آغشته نموده، بیرون بیاورد و طبق عادت، دوباره همان را داخل دهان ببرد، اشکال دارد. البته این در صورتی است که رطوبتی که به آن نخ خیاطی متصل می‌شود، رطوبت قابل توجهی باشد که نتوانیم بگوییم در داخل رطوبت دهان، گم شد و احساس نشد.

غرض این است که در روز ماه رمضان - که قرار است شما نخورید و نیاشامید - باید کمال دقت و مراقبت بشود، تا این نخوردن و نیاشامیدن، به وجه درست و با دقت انجام بگیرد. در همه‌ی شؤون روزه، همین دقت لازم است و نسبت به بقیه‌ی مبطلات روزه هم، فروعی هست که ان شاء الله آقایان در روزهای آینده، آنها را خواهند گفت. امسال، جلسه‌ی ما دیر شروع شد. هر سال از روز اول ماه، ما این جلسه را داشتیم و امسال، ده روز عقبیم. خدا کند که در فهم معنای ماه مبارک رمضان و استفاده از ضیافت الهی در این ماه، عقب نباشیم و عقب نمانیم. مسأله‌ی اساسی در باب ماه رمضان، این است که بشر - که در میان انواع عوامل و موجبات غفلت از خدا و از راه او محاصره شده و انگیزه‌های گوناگون، او را به سمت پایین و تنزل و سقوط می‌کشاند - فرصتی پیدا کند که در آن بتواند روح را - که روح انسان و باطن بشر، به عروج و اعتلا تمایل دارد - به سمت عروج و اعتلا سوق دهد و به خدا تقرب جوید و به اخلاق الهی، تخلق پیدا کند. ماه رمضان، چنین فرصتی است.

البته غیر از ماه رمضان، فرصتهای دیگری هم هست. مثلا همین نمازهای پنجگانه، فرصتهایی است که ما می‌توانیم با استفاده‌ی از آنها، عروج کنیم؛ خودمان را اصلاح نماییم و زنگارها و پوسیدگیها و غفلتها و بیماریهای معنوی را از خودمان دور کنیم. نماز، فرصت بسیار خوبی است. شما اگر امتحان نکرده‌اید - که قاعدتا امتحان کرده‌اید و ان شاء الله عمل دائمی شما، همین‌طور باشد - امتحان کنید. توجه بکنید که در حال نماز، اگر متوجه خودتان و کاری که از شما سر می‌زند، باشید، قطعاً بعد از نماز شما، با قبل از نماز شما متفاوت خواهد بود. شرطش همین است که توجه کنید در حال نماز، مشغول چه کاری هستید. بهترش این است که اذکار نماز را بفهمید؛ کار بسیار آسانی است.

نباید بگوییم که ما فارسی‌زبانیم و نمی‌توانیم عبارات عربی را بفهمیم. مجموع عباراتی که در نماز خوانده می‌شود - از اول تا به آخر - یاد گرفتن آن برای آدمهای متوسط، یک ساعت هم کار ندارد؛ خیلی آسان است. کتابهایی هم نوشته شده که اینها را ترجمه کرده‌اند. اگر به معنای توجه کنید و بفهمید که مضمون این کلمات چیست و در آنها تدبر کنید، البته بهتر است. اگر این مقدار هم ممکن نشد، حداقل وقتی در حال سجده‌اید، بدانید که با خدا حرف می‌زنید؛ وقتی در حال رکوعید، بدانید که پروردگار عالم را تعظیم می‌کنید؛ وقتی در حال قرائت و ذکر هستید، بدانید که با چه کسی حرف می‌زنید. نفس همین توجه، مهم است.

اگر این توجه حاصل بشود و یاد خدا در نماز تأمین گردد - که "و لذكر الله اكبر" - این نماز برای شما "معراج المؤمن" خواهد بود و شما را عروج خواهد داد. عروج، همین است که شما در باطن خودتان، صفا و لطافت و نورانیت

بیشتری را بعد از نماز احساس می‌کنید. عبادات مالی هم، همین‌طور است. انواع عبادات، فرصتهایی برای ما هستند؛ لیکن ماه رمضان، یک فرصت استثنایی در دوران سال است. در این سی روز یا بیست و نه روز به‌طور مداوم، غیر از نمازهای موظف پنجگانه و نوافلی که همیشه انسان می‌تواند آنها را بخواند، دعاهایی هست که توجه به آن دعاها و خواندنشان، انسان را نورانیت مضاعفی می‌بخشد. این دعاها را در اختیار ما گذاشته‌اند. کیفیت حرف زدن و مناجات کردن با خدا را به ما یاد داده‌اند. معین کرده‌اند که چه حرفهایی را می‌شود با خدا زد. بعضی از این جملات ادعیه‌ی مأثوره از ائمه (علیهم‌السلام) هست که اگر اینها نبود، آدم نمی‌توانست خودش تشخیص بدهد که می‌شود با خدا با این زبان حرف زد و این‌طور از خدا خواست و التماس کرد.

علاوه‌ی بر اینها، همین نفس روزه‌ی ماه رمضان است که یک زمینه‌ی روحانیت و نورانیت، برای روزه‌دار می‌باشد و او را برای کسب فیوضات الهی، آماده می‌کند. این، مجموعه‌ی ماه رمضان، با نماز و با وظایف مقررہی همیشگی و با روزه و با دعاهایش است که اگر شما به اینها توجه کنید و تلاوت قرآن را هم به آن اضافه نمایید - که گفته‌اند ماه رمضان، بهار قرآن است - یک دوره‌ی بازسازی و بازبانی و نجات خود از پوسیدگیها و فسادها و امثال اینها خواهد بود؛ دوره‌ی خیلی مغتنمی است.

اصل قضیه این است که ما بتوانیم در ماه رمضان، این سیر الی‌الله را بکنیم و می‌شود. عرض کردم، گاهی که پس از پایان ماه رمضان، خدمت امام (رضوان‌الله‌تعالی‌علیه) می‌رسیدم، برایم محسوس بود که ایشان نورانیتر شده‌اند و حرف زدن و نگاه و اشاره و حرکت دست و اظهارنظرشان، با قبل از ماه رمضان فرق کرده است. دوره‌ی ماه رمضان، برای یک انسان مؤمن و والا، این‌طوری است. آن قدر به او و به قلب و باطنش، نورانیت می‌بخشد که انسان این را در مشاهده‌ی حضوری او حس می‌کند و از حرف‌زدنش می‌فهمد که نورانیتر شده است. بندگان خدا همین‌طورند. ما باید از این فرصت، خیلی استفاده کنیم.

یک نکته را در زندگی عملی خودمان عرض می‌کنم که شاید ان‌شاء‌الله برای خود من و برای همه‌ی شما برادران و خواهران، وسیله‌ی برای تحرك بهتر و بیشتر باشد. آن نکته، این است که برای نزدیکی به خدا، اصل قضیه، ترك گناهان است. انجام مستحبات و نوافل و توسلات و دعا و بقیه‌ی امور، فرع است. اصل قضیه، این است که انسان از صدور گناه و خلاف از خود، مانع بشود. این، همان تقوا را می‌طلبد. تقوا و پرهیزگاری، مهمترین - یا بگوئیم اولیترین - مظهری است که وجود انسان باید داشته باشد. همین است که مانع از گناه انسان می‌شود. گناه نمی‌گذارد که انسان، حتی خود را به لبه‌ی دریای عظیم مغفرت الهی برساند و از آن استفاده کند. گناه نمی‌گذارد که ما حال دعا و توجه پیدا کنیم. گناه نمی‌گذارد که ما به فکر بازنگری و بازسازی خودمان بیفتیم. کوشش بکنیم از گناه فاصله بگیریم. این، شرط اول قضیه است.

البته گناهان مختلفند؛ گناههای گوناگون فردی و اجتماعی، گناههایی که به وسیله‌ی دست یا چشم یا زبان و از طرق گوناگون حاصل می‌شود. برای افراد مسلمان، شاید گناهان، مخفی نباشد و می‌دانند که چه چیزی گناه است. آن کسی که دعا هم می‌خواند، مستحبات را هم انجام می‌دهد، وظایف شرعی‌ش را هم انجام می‌دهد؛ اما در کنار آنها، از گناه هم اجتناب ندارد، مثل آن کسی است که در حال سرماخوردگی و تب، هم داروهایی را که ضد سرماخوردگی است و شفافبخش است، می‌خورد و هم از غذاهایی که برای سرماخوردگی مضر است، استفاده می‌کند. معلوم است که آن داروها، اثر نخواهد کرد. معلوم است که اگر آدم بیمار، آن غذایی که برای او مضر است، آن عملی که برای او زیان‌آور است، به آنها ارتکاب بکند، برای او، دارو اثری نخواهد کرد.

باید زمینه‌ی استفاده از رحمت و مغفرت و افاضات معنوی الهی را آماده کرد و آن، با ترك گناه است. لذا شما در دعای کمیل می‌بینید که امیرالمؤمنین (علیه‌الصلاة والسلام) می‌فرماید: "اللهم اغفر لي الذنوب التي تحبس الدعاء". یعنی خدایا! آن گناهانی که دعای مرا حبس خواهد کرد، آنها را بیامرز. گناهان، مانع از اجابت دعا می‌شود. در همین شبها و سحرها، در دعای شریف ابوحمزه می‌خوانید: "فرق بینی و بین ذنبي المانع لي من لزوم طاعتك": خدایا! میان من و گناهم فاصله بینداز؛ آن گناهی که مانع از انجام وظایفم می‌شود و باعث می‌گردد که نتوانم

خودم را به تو نزدیک کنم. اصل قضیه، مسأله‌ی ترک گناه است. مهمترین حسن یک نظام و حکومت اسلامی در این است که فضا را، فضای گناه‌آلود نمی‌کند. در نظام‌های طاغوتی، فضا گناه‌آلود است. اگر انسان هم بخواهد گناه نکند، گویی برای او میسور نیست و همه چیز، انسان را به طرف گناه سوق می‌دهد. در نظام اسلامی، این‌طور نیست. در نظام اسلامی، فضا گناه‌آلود نیست. گناهکار هست، در سطوح مختلف و در مشاغل متعدد هم هست، با اختیارات گوناگون هم هست - نه این‌که نیست - اما گناه، ممکن است فقط جاذبه‌ی شخصی داشته باشد؛ یعنی هوی و هوس انسان، او را به طرف گناه بکشاند. این نظام، غیر از نظام طاغوتی و شیطانی است که گناه، معیار پیشرفت اجتماعی هم است! در نظام اسلامی، گناه نه فقط معیار پیشرفت نیست، بلکه ضد پیشرفت و ضد ارزش و معیار تنزل است.

گناه، از هر کسی که صادر بشود، نباید گفت چون این شخص انجام می‌دهد، پس اشکالی ندارد، یا لابد اشکالی ندارد. نه، گناه را بایستی شناخت و گناهکار را به‌وسیله‌ی گناه باید شناخت. هر کسی گناه را انجام داد، گناهکار است؛ هر که می‌خواهد باشد. این تصور غلط است که ما بگوییم چون فلانی این کار را می‌کند، لابد اشکالی ندارد که می‌کند؛ اگر اشکال داشت، که نمی‌کرد. البته حمل بر صحت، ایرادی ندارد؛ بلکه خوب و مستحسن است. در کار همه‌ی مؤمنین، انسان باید حمل بر صحت بکند. تا آن‌جایی که ممکن است، نباید حمل بر فساد کرد؛ اما وقتی یک عمل خلاف بین و واضح از کسی سر زد، هیچ تفاوت نمی‌کند که این کس، چه کسی باشد. هر کسی باشد، گناه، گناه است؛ بلکه وقتی افراد ممتاز گناه را انجام بدهند، جرم گناه در آن افراد، بیشتر هم خواهد بود. بنابراین، اصل قضیه، اجتناب از گناه است که باید سعی کنیم در این ماه رمضان، ان‌شاءالله با تمرین و حدیث نفس و ریاضت، گناه را از خودمان دور کنیم. اگر گناه از ما دور شد، آن وقت راه برای عروج و پرواز در ملکوت آسمانها ممکن خواهد شد و انسان خواهد توانست، آن سیر معنوی و الهی و آن طیران معین شده برای انسان را انجام بدهد؛ اما با سنگینی بار گناه، چنین چیزی ممکن نیست. این ماه رمضان، فرصت خوبی برای دور شدن از گناه است.

امیدواریم که ان‌شاءالله خداوند، هم به شما برادران و خواهرانی که در این‌جا حضور دارید و هم به همه‌ی مسلمین و مؤمنین در سرتاسر کشور و همه‌ی جایی عالم، این توفیق را عنایت کند که از این ماه رمضان بتوانند استفاده کنند و خودشان را متخلق به اخلاق الهی کنند. لاقلاً این سیر را شروع کنند که با پیشرفت انسان در این سیر، همه‌ی مشکلات بشریت هم کاسته خواهد شد و از بین خواهد رفت.

من بیش از این، دیگر صحبت را طول ندهم. برنامه‌ی امسالمان هم مثل سالهای گذشته، نماز و سخنرانی است و گویندگانی هم که ان‌شاءالله خواهند آمد، همه را موظف و مقید کرده‌ایم که زمان صحبتشان طولانی نشود، تا همه بتوانیم استفاده کنیم. برادران و خواهرانی که حضور پیدا می‌کنند و حضور دارند، کوشش کنند که از سخن گویندگان - که حدود نیم ساعت ادامه خواهد داشت - لب کلام را استفاده کنند و گوش کردن حرف منبری را، فقط به‌عنوان این‌که یک مشغولیت است، به حساب نیاورند؛ بلکه در ماه رمضان، این را یک وظیفه و یک فریضه بدانند. یکی از فرایض، همین فریضه‌ی تعلیم و تعلم است که ان‌شاءالله در این ماه هم انجام بگیرد.

نسئلك اللهم و ندعوك باسمك العظيم الاعظم الاعز الاجل الاكرم ياالله ياالله ياالله. اللهم يا حميد بحق محمد و يا عالي بحق علي و يا فاطر بحق فاطمه و يا محسن بحق الحسن و يا قديم الاحسان بحق الحسين. اللهم بحق حجتك المهدي صل علي محمد و ال محمد

پروردگارا! به محمد و آل محمد تو را سوگند می‌دهیم، روزه‌روز ما را به‌خودت نزدیکتر و به کمالات انسانی و معنوی، نزدیکتر بفرما. پروردگارا! توفیق خودسازی، به‌طور کامل به ما عنایت کن؛ توفیق انجام وظیفه‌ی دیگرسازی را هم به ما عنایت فرما. پروردگارا! توفیق فهم معارف اسلامی را به ما مرحمت کن؛ توفیق اجتناب از گناهان را به ما عنایت کن؛ توفیق انجام واجبات و مستحبات را - مخصوصاً در این ماه مبارک - به ما عنایت کن. پروردگارا! ما را به قرآن نزدیک کن. پروردگارا! جامعه‌ی ما را جامعه‌ی اسلامی به معنای کامل کلمه قرار بده. پروردگارا! روزه‌روز بر عزت و شوکت جمهوری اسلامی بیفز. پروردگارا! دشمنان این انقلاب و این نظام مقدس را مورد خشم و سخط خود قرار

بده. پروردگارا! به حق محمد و آل محمد، امام عزیز و راحل و رهبر فقید ما را - که حق حیات بر گردن این نظام و این کشور و آحاد مسلمان باوجدان عالم دارد - در دریاهاي رحمت و فیض خود، غریق بفرما. پروردگارا! به حق محمد و آل محمد، انوار لطف و فیض و رحمت خود را بر روح آن بزرگوار نازل بگردان. پروردگارا! روح مطهر او را از ما راضي کن. پروردگارا! آنچه گفتیم و شنیدیم و انجام دادیم، برای خودت و در راه خودت قرار بده؛ به فضل و کرمات آن را از ما قبول بفرما. پروردگارا! زندگی ما را زندگی طیبه‌يي قرار بده؛ مرگ ما را مرگ طیبه‌يي قرار بده. و عجل فی فرج مولانا صاحب الزمان.

والسلام علیکم و رحمہ اللہ و برکاتہ